

Ouderenzorgbeleid de uitdaging voor volgende legislatuur

2014 /5

15 | 04 | 2014

MENSEN

WELVAART

BESCHERMING

Itinera pleit voor mentale switch in ouderenzorgdebat en maakt van de oudere de draaischijf in het zorglandschap

De overdracht van de beleidsbevoegdheid "ouderenzorg" naar de regio's biedt een enorme opportuniteit. De volgende legislatuur bepaalt het maatschappijmodel van onze vergrijzende samenleving. Itinera brengt in het rapport "De historische opportuniteit van de staatshervorming voor onze ouderenzorg" de belangrijkste prioriteiten voor het ouderenzorgbeleid in kaart en wil hiermee een proactieve rol spelen in het debat rond ouderenzorg. Itinera pleit voor een mentale switch in het ouderenzorgdebat. Een ouderenzorgbeleid dat inzet op het verhogen van de autonomie en zelfredzaamheid van senioren. Het toekennen van een persoonlijk zorgbudget voor de oudere afhankelijk van zijn inkomen en zorgbehoefte, waarbij de beslissingsautonomie bij de oudere ligt, draagt bij tot een vraag gestuurd zorgmodel. Itinera roept de overheid op om een transparant, open en eerlijk zorglandschap te installeren en initiatieven te nemen om voldoende zorgpersoneel aan boord te krijgen en te behouden. Een debat over de financiering van de zorg is noodzakelijk. Itinera kiest voor een systeem van slimmer solidariteit waarbij het beleid niet meer moet doen voor iedereen, maar dat iedereen in staat stelt om meer voor zichzelf te doen.

Ouderenzorgbeleid dat focust op maximale zelfredzaamheid van ouderen

Itinera pleit voor een zorg die de oudere emancipeert in plaats van betuttelt. Een zorg waarbij de oudere als mens centraal staat en ondersteund wordt om maximaal zelfredzaam te blijven. Het beleid moet inzetten op het creëren van de randvoorwaarden die 'empowerment' mogelijk maken.

Een sterk regionaal ouderenbeleid, meer investeren in preventie dan de huidige 0,9%, het creëren van woonzorgnetwerken, de zorgbehoefte in kaart brengen via centrale registratie van lokale zorgnaden en zorgaanbod, versterking van thuiszorg met lokale multidisciplinaire teams, stimuli van de renovatiemarkt voor aanpassing naar levenslang wonen, leeftijdsvriendelijkheidbeleid voor senioren in lokale besturen in kaart brengen, ...

Oudere aan het stuur door persoonlijk zorgbudget

De financiering voor ouderenzorg moet evolueren van een instellingsgerichte naar een persoonsgerichte financiering. Zo kunnen we groeien van een aanbodgestuurd naar een behoeftegericht zorgsysteem. De oudere krijgt een persoonlijk budget in zijn bezit, afhankelijk van zijn inkomen en zorgbehoefte. Zij worden zo de stuwende kracht van het ouderenzorglandschap. Door de oudere de keuzemogelijkheid te geven worden de zorgaanbieders aangezet om een kwalitatief hoogstaand en betaalbaar aanbod te genereren dat aantrekkelijk is voor de zorgbehoevende. Dit creëert een gezonde concurrentie tussen de spelers op basis van waardecreatie. Een persoonlijk budget zorgt ervoor dat de zorg bij de oudere komt en niet dat de oudere naar de zorg toegestuurd wordt. Een vraag gestuurd zorgmodel zendt de juiste stimuli uit voor een aanbod dat afgestemd is op de vraag en dus rekening houdt met de verwachtingen en behoeftes van de gebruikers.

Een transparant, open en eerlijk zorglandschap als speelveld voor zorgaanbieders

De huidige subsidiëring en de regulering is niet uniform voor alle zorgaanbieders zodanig dat er geen eerlijke concurrentie tussen verschillende type spelers onder dezelfde voorwaarden mogelijk is.

Itinera stelt voor dat de taak van de overheid moet verschuiven van een regulering op basis van structuurkenmerken (bv. prijszetting, personeelsnormen, ...) naar het creëren van een gelijk speelveld voor alle type zorgaanbieders en een toezicht op basis van kwaliteitscriteria (bv. aantal valincidenten, aantal ziekhuisopnames, ...). Dit brengt met zich mee dat de

zorgaanbieder flexibeler kan inspelen om de kwaliteit van zorg te verhogen. Volgende voorwaarden zijn o.a. noodzakelijk: een overheid die minder rechtstreeks interfereert en reguleert, een maximale transparantie op het vlak van de kwaliteit van het aanbod, een stabiele omgeving die ondernemerschap als essentiële partner erkent, een stop op de fobie tegen het maken van winst, een transparant financieel beleid bij de zorgaanbieders door onder andere het oormerken en traceren van zorgsubsidies, het afbouwen van subsidieongelijkheid tussen zorgspelers, het afschaffen van infrastructuursubsidies (VIPA), het voorzien in een gelijk personeelsstatuut tussen de verschillende types zorgspelers, ...

Neem initiatieven om voldoende zorgpersoneel aan boord te krijgen en te behouden

Binnen de EU wordt er tegen 2020, onder meer door de stijgende zorgbehoefte, een tekort van 1 tot 2 miljoen zorgverleners verwacht. Recente prognoses voor Vlaanderen gaan voor de komende 45 jaar uit van een toename van de vraag naar arbeidskrachten in de ziekenhuizen met 43%, in woonzorgcentra met 177% en in thuiszorg met ongeveer 100%. Dit houdt ongeveer een vraag in naar 44.000 extra zorgpersoneel tegen 2020, 441.000 tegen 2060. Dit betekent dat initiatieven nodig zijn om deze jobs te kunnen invullen en het bestaande zorgpersoneel te behouden. Itinera pleit voor een diepgaand debat over de invulling van de zorgberoepen, een hervorming van de personeelsnormen en regelgeving die meer flexibiliteit en taakdifferentiatie toelaten, internationale rekrutering, een flexibele inzet in verschillende types voorzieningen, meer beslissingsvrijheid en controle geven over de individuele werksituatie, het koppelen van verloning aan competenties, het gebruik van betere inschalingsinstrumenten voor zorgzwaarte, ...

Naar een betaalbare ouderenzorg via slimme solidariteit en concurrentie

De gemiddelde 15 à 20 jaar die de 65-plusser in relatief goede gezondheid kan doorbrengen moet worden gezien als een continuüm, een boog die geleidelijk aan doorgroeit van welzijns- naar meer zorggericht. We zijn niet gebaat met een globaal, uniform verzekeringsmodel dat iedereen in eenzelfde pakket van eenheidsworst opsluit. Er is nood aan variatie en concurrentie. We kiezen voor een systeem van slimme solidariteit waarbij het beleid niet meer moet doen voor iedereen, maar iedereen in staat stelt om meer voor zichzelf te doen. De betaalbaarheid wordt in de eerste plaats gegarandeerd voor de meest kwetsbare doelgroepen. Verder wordt een systeem ontwikkeld dat iedereen toelaat zonder te veel risico's zelf verantwoordelijkheid op te nemen en een groot deel van zijn oude dag veilig te stellen. Dit gebeurt in een open en gelijk speelveld, waarbij alle zorgverzekeraars vrij een eigen pakket samenstellen. Ze moeten bewijzen dat ze, in onderlinge concurrentie, de beste keuze zijn wat betreft kwaliteitsvolle en betaalbare risicodekking. Private investeringen

worden fiscaal aangemoedigd. Aanvullende verzekeringen en sparen krijgen een groter aandeel in het pakket, gecombineerd met een gerichte regulering om selectierisico's te voorkomen. Op deze manier wordt meer zuurstof gegeven aan de economische groeibiotoop van de vergrijzing.

Voor gedetailleerde informatie kan u de studie raadplegen op www.itinerainstitute.org

Voor meer info, neem contact op met **Svin Deneckere** (*senior fellow*): 0475 73 58 95.